

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETTO—YEAR XXIII.

Cena lista
je 20.00

Entered as second-class matter January 25, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Chicago, Ill., četrtek, 16. oktobra (October 16), 1930.

Subscription \$6.00
Yearly

Uredništvo in usvajalnički prostor:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4804

STEV.—NUMBER 244

Še eno štetje brezposelnih delavcev predlagano!

140,000 delavcev za stavko v Berlinu

Kovinarji nočejo sprejeti reducirane meze. Kriza v Nemčiji postrešena. Vandalski fašisti obsojeni v zapor

Berlin, 15. okt. — Unija kovinarjev je odredila, da njenih 140,000 članov v Berlinu in okoli stopi danes v stavko kot znak protesta proti znižanju njihove meze za šest odstotkov. Znižanje je odredil vladni arbitrat, ki posreduje med delavci in delodajalcem. V uniji je 6000 komunov, ki niso hoteli čakati in zastavkali že včeraj.

Nemška vlada je vsled te stavke prišla v veliko stisko, kajti delodajalcem tudi niso zadovoljni z odlokom arbitratja; delodajalci hočejo, da se meza zniža najmanj za 10 odstotkov. Magnatje pozdravljajo štrajk, ker upajo, da bodo dobiti dovolj stavkovanov med dvema milijonom brezposelnih delavcev v Nemčiji.

Stirinjak fašistov, ki so v pondeljek razobil okna na židovskih prodajalnicah, je bilo včeraj obsojenih v zapor od treh tednov do treh mesecov. Fašistični voditelji odklanjajo vsako odgovornost za izgredje, češ, da so izgradniki bili komunisti, toda policijska je pričala, da je bili v množici tudi dr. Franz, sedanjih fašističnih minister v Brunswicku, ki je vse drugo prej kot komunist.

Federalne edicije vprašanja peturnika

Policija razbila komunistične demonstracije pred konvenčno dvorano

Boston, Mass. — Delegacije Ameriške delavske federacije so se v torek bavili z vprašanjem skrajšanja delovnika v vseh industrijah na pet ur. Resolucijo, ki priporoča boj zg uvedbo peturnika, je predložila delegacija kovinarskih unij in resolucija je našla gorce simpatije vseh delegatov.

Ampak resolučni odbor je sklenil, da je zadeva sicer dobra načela, zahteva pa je "nadaljnega proučevanja", ker uključuje "silna socialna in ekonomika vprašanja", ki se ne dajo rešiti v enem dnevu. Skratka: resolucija se odloži za eno leto in naj se glasuje o njej na prihodnjih konvencijah.

Medtem, ko so delegacije debaritali o peturniku in socialni zakonodaji, je zunaj hoteli Bedford, v katerem se vrati konvencija, demonstriralo 300 komunistov, ki so nosili napise: "Delo ali plačo!" Policia se je spopadla z demonstrantom in jih arretirala 14, druge pa razpršila.

Zdravnik v Jugoslaviji odkril hiblji slepičevne vnetja

Mariport, Jugoslavija, 15. okt. — Dr. W. Pfannestiel v Mariportu je včeraj informiral Splošno zvezo zdravnikov v Jugoslaviji, da se mu je posrečilo izkoristiti v kultivirati poseben bacilki povzroča akutno vnetje slepičev.

Akcija za odpomoč brezposelnim

Los Angeles, Cal. — Radi številnih prošenj za pomoč so vse dobrodelenje organizacije pričele k kampanjo, da zberejo poseben sklad, iz katerega se bo podpiralo družine brezposelnih delavcev.

Kvartopirski baron ustreljen

Chicago. — Dave Emmett, 29-letni bogati igralec za denar, je bil v pondeljek zvečer ustreljen pred svojim domom, 4728 Ingleside ave., od neznanih gangsterjev, ki so zbežali v svojem avtu.

CURLEY IN VPRASANJE BREZPOSELNOŠTI

Muzikanti v konfliktu z republikanci

Unija godbenikov v Chicagu počita rasiljko godbo v politični kampanji

Chicago. — Cikaška zveza muzikantov je te dni naslovila na cikaške radioposte zahtev, da morajo odrci mikrofon kandidata republikanske stranke v sedanji volilni kampanji. Spor je nastal radi tega, ker republikanski kampanjski odbor noče nadjeti godbenikov za svoje kampanjske avtovute, ki paradirajo po ulicah z volilno reklamo in govorilci. Mesto godbenikov imajo republikanci radioigrubo.

James C. Petrillo, predsednik muzikantske unije, je obvestil vse radioposte, da muzikanti na postajah takoj zastavljajo, kjerkoli bodo republikanski politiki govorili v radio. Unija zahteva, da republikanci najamejo muzikante, in sicer po enajst mož za vsak truk z enajstimi dolarji dnevne plače. Petrillo pravi, da je od 6000 organiziranih muzikantov v Chicagu 4000 mož brez službe, odkar "konvervirana godba", to je radio, odjeda kruh godbenikom.

Tekstilci se pripravljajo na bolje stavko

Ameriška delavska federacija bo podpira stavkarje

Danville, Va. — (FP) — United Textile Workers unija se zaveda dejstva, da se je članstvo Ameriške delavske federacije zelo slabšo odzvalo na apel tekstilne unije za podporo delavcem, ki so bili prisiljeni v stavkah v prejšnjem letu v nekaterih mestih južnih držav. Člani federacije so prispevali le \$41,000, kar je primeroma nizka vsota in stavkarji so bili odvisni od podpore drugih organizacij, da so lahko nadaljevali z bojem proti tekstilnim družbam.

Curley se je poslužil te prilike, da izrazi svojo opozicijo proti državnemu zavarovanju zoper brezposebnost. Profesor William T. Horn, ki se je mudil več mesecov v Angliji in Nemčiji, kjer je proučeval sistem državnega zavarovanja zoper brezposebnost, je sicer oporekel Curleyjevim trditvam, ko je označil ta sistem za mločinski, toda ostali so pritrjevali županu. Sploh pa je vsa afera pokazala, da ni prišlo nikoli na konferenco z namenom, da ta sprejme kakšne konkretnne načrte za rešitev brezposebnosti. Gavno je bila reklama za župana in njegovo administracijo, da se tako nasuje peska v oči volilcem, ki se ne poznajo vseh trikov politične mašine, ki kontrolira mestno upravo.

Komunistični organizator obsojen

Danville, Va. — W. T. Murdoch, tajnik National Textile Workers unije, levitarške organizacije, ki je bil pred par dnevi arretiran, ker je razpraval letake tekstilnih stavkarjem, je bil obsojen na štiri mesece zapora in plačitev \$50 globe. Letaki so vsebovali obdožitve proti Francis J. Gormanu, podpredsedniku United Textile Workers unije, ki vodi stavko, ter hujškanje delavcev na nasilja.

Sovjetskim uradnikom dovoljen vstop v Ameriko

New York. — Sestnjastim zastopnikom sovjetskih industrijskih in farmskih organizacij, ki so bili pridržani na Ellis Islandu več kot teden dni, so imigracijske oblasti končno dovolile vstop v Združene države, ker so bili podani dokazi, da je skupina vstopila v Ameriko v svrhu proučevanja ameriških metod v industrijskem in poljedelstvu.

Montevideo, 15. okt. — Brazilski rebeli poročajo o novih zmagačih na meji države São Paulo. Z druge strani poroča brazilska vlada, da so bili vstaši tamkaj obditi in njihov poveljnik Miguel da Costa je bil ubit. Iz teh in drugih kontradiktornih poročil je razvidno, da glavni boji se zdaj vrnejo na fronte v São Paulu in da je prodiranje vstašev te dni bolj počasno kot je bilo zadnjih teden.

DELODAJALCI NE DRŽE SVOJIH OBLJUB

Rudarski magnat znižal mesec za 10%

Birmingham, Ala. — (FP) — Bankhead Coal Co., ki lastuje več premogovnikov v državi Alabama, ki ponovno znižala mesecno rudarjem za 10%. Prej so rudarji prejemali \$8.75 za devet ur dela na dan. Skoro vse premogovniki te družbe obratujejo samo tri dni v tednu. Neka druga premogovniki so tudi občutili znižanje.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

James C. Petrillo, predsednik muzikantske unije, je obvestil vse radioposte, da muzikanti na postajah takoj zastavljajo, kjerkoli bodo republikanski politiki govorili v radio. Unija zahteva, da republikanci najamejo muzikante, in sicer po enajst mož za vsak truk z enajstimi dolarji dnevne plače. Petrillo pravi, da je od 6000 organiziranih muzikantov v Chicagu 4000 mož brez službe, odkar "konvervirana godba", to je radio, odjeda kruh godbenikom.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je župan pokazal s ponosom, ko je pozdravil delegat Ameriške delavske federacije.

Predsednik Bankhead Coal Co. je bil eden od industrijskih magnatov, ki so se udeležili konference, ki jo je v prejšnjem letu sklical predsednik Hoover in na katerem je ž

Vesti iz Jugoslavije

(Poručevalski biro Pravete v Jugoslaviji.)

SAMOMOR BREZPOSELNE SLUŽKINJE

22-letna se vrgla pod vlak, ki ji je odrezal obe nogi. — V bolnici umrla

Ljubljana, 28. sept. 1930.

Iz Nasinec v Prekmurje je prišla revna, brezposelna Marija Pintaričeva na Jesenice. Bila je brez posla, starci 21 let. Na Jesenici je hodila zgodaj zjutraj po mestu ter vpraševala ljudi, kdo bi lahko šla v Avstrijo, kamor bi si rada šla poiskati službo. Konec je hotela prekoračiti mejo, saj so jo obmejni organi pristrali na Jesenico nazaj. Bila je videti obupana. Iznenada je odšla s persona ter se zadrevila proti prihajajočemu vlaku in se vrgla na tir preden. Hig nato jo je lokomotiva povzročila ter vrgla v stran, kjer je obledala ob tihu v krvi: odrezalo ji je obe nogi. Desno nogo je bila popolnoma odrezana, leva pa se je držala stegna le je s kito. Samomorilko so takoj odnesli ter paklali skrzavniki, ki pa ni mogel mnogo poskusati. Obvezni jo je, da prekine izkravitev ali da kravitev vsaj enomej. Potem so jo s prvim vagonom odpeljali v ljubljansko bolnico. Desno nogo so zavili v čapiso ter priložili. V Ljubljani je delak na postaji reševalni avto, ki je načolil ponesrečenemu ter v čapiso zavito nogo ter odpeljal v bolnico.

Mlada služkinja je bila vesela pri zavesti ter je točka ter posila, naj jo vržejo pod vlak, da bi odrezalo še glavo. V bolnici so se trudili z njo, a radi preveč izgube krvi je mladenka večer podlegla. Bila je menda v čas zaposlenega na Koroskom, ker zdaj ni mogla preko meje, saj obupala v brezposelnosti ter se vrgla pod vlak.

Komunist za 2000 Din mesečne gaže

Maribor, 29. sept. 1930.

Tukajanje okrožno sodišče je mimo pred dnevi opraviti z neavdanim, dokaj neresnim prizorom. Na otožni kopij je sedel komunistov sin Friderik Judar iz obmejne vasi Svetična, obtozen, da je nagovarjal vinčarskega sina Friderika Skergeta, najostane komunist, za kar da bo prejemal 2000 Din mesečne plaže.

Izjavam Friderika Judarja je delo polagati resnovo. Judar je žena oseba. Preživlja se deloma od posestva, deloma s tihotapljam, deloma s tem, da tihotapse prijavlja oblastem, za kar mu je carinarnica plačevala načade. Kot ovadnih tihotapsev je vedva užival zaupanje carinikov, tako tem laže sam tihotapljak moje. No — in ta slovec izvajivega značaja je baje nezd nagovarjal Skergeta, najpresti h komunistom, ki mu dajali 2000 Din mesečne plaže. Judar pravi, da se tegav nič ne zaveda, da pa je nezd v vecji družbi, v kateri je bil skerget govoril o tem, kako nezd dobivajo dobre nagrade za tihotapljenje komunističke literature. Nič drugega. Zaznavanje obtoženca ter glavne Skergeta, je vzbujalo stalno veselje v dvorani. Oba sta izjavljala silno preprosto.

Razprava je bila že preložena, ter bodo zaslišali priče od težu, v kateri je Judar govoril menjene besede. Judar sedi že tri mesece v zaporu — dokaz, kako počeni lahko pridete pri načetu zapora.

Minister Korošec odstopil — ljubljanski ban postal minister

iz Beograda poročajo, da je zanj v Niški banji sprejet v avencijo ministra za gozdove in rudnikov dr. Antonia Korošca, ki je predložil kralju demisijo. Delo utemeljuje s svojim slavnim zdravjem, radi katerega je potreben miru in razbremenitve. Kralj je demisijo sprejel ter obenem odlikoval Korošca z redom Karadjordjeve zvezde 2. stopnje.

Na predlog ministrakega predsednika generala Živkovića je zanj imenoval za novega ministra za rudnike in gospodove dosenega ljubljanskega bana inž. Delana Sernea, ki se je zadnjie mudil v Beogradu. Bil je

li doma, so z grozo gledali početje. Bilo je temno kot zvečer, toča pa je ropotala kakor bi kdo gramoč sipal po zraku. Repe, pesa, korenje, vsa kroma za pratič in živilo je pobit, vrtovi so razcefrani, ajda je zbita v zemljo, da je skoro videti ni. Baje je niti se same ne bo.

To je tretja toča letos v teh krajih in vedno ob času, ko napravi mnogo škode. Prvič je divjala toča v juniju ter zbilja ješmen ter plenico, da so jo ob misči dobili komaj za sem. Potem je padla toča julija ter uničila oves ter proso, zdaj jim je uničila še kromo in ajdo. Edino krompir je k sreči še pod zemljo. Začelo je razumljivo, da hodiči kmetje obupani krog njiv in preko polj in da žene doma s skrbjo pričakujejo zimo. Morali bodo kupovati živilo, a denarja ni. Morali bodo prodati živilo, saj tudi krme zanj ni. Hudu so bili sorški kmetje prisadeti do leta. Niti z eno stvarjo niso upesli na poljih, vse jih je višja sila s točo ubila in uničila.

Tudi v Kamnik se je tedaj pripliazla toča z dežjem, in dan je bila toča debela za oreh, je trajala le kratki čas in ni napravila velike škode.

Velika nesreča v srbskem rudniku

V rudniku v Kraljevici se je pripliazla dne 27. sept. težka nesreča, ki je zahtevala 17 človeških življenj. V rov, v katerem je bilo zaposlenih 20 rudarjev, je takoj naglo vdrla voda, da je la treman uspelo pohititi do dvigala ter se rešiti, dočim je ostalih 17 utonilo v vodi. Tudi vsi konji v rovu so utonili. Voda je zahala vse rove, tako da niso mogli dolej priti do ponesrečencev. Nesreča je izvajala med rudarji več, kar je obledala ob tihu v krvi: odrezalo ji je obe nogi. Desno nogo je bila popolnoma odrezana, leva pa se je držala stegna le je s kito. Samomorilko so takoj odnesli ter paklali skrzavniki, ki pa ni mogel mnogo poskusati. Obvezni jo je, da prekine izkravitev ali da kravitev vsaj enomej. Potem so jo s prvim vagonom odpeljali v ljubljansko bolnico. Desno nogo so zavili v čapiso ter priložili. V Ljubljani je delak na postaji reševalni avto, ki je načolil ponesrečenemu ter v čapiso zavito nogo ter odpeljal v bolnico.

Tramvaj je je povozil. — To je še druga nesreča v tem tednu s tramvajem. Nad ljubljanskim tramvajem ni velik, tujič se mu kar nesmeljeno, za nesrečo pa je doči velik. Zadnjik je tramvaj povozil nekega starca pred skofijo, prevčerašnjim pa je povozil 40-letno babico Ljudmilo Žirovnikovo iz Janeževice ulice. Omenjana se je dopoldne vráščala domov, a ko je na Marlovški cesti hotela prekoračiti cesto, je pripliazla iz Florijanske ulice tramvaj. Izhorni zdravnik imajo radio-predavanja pod pokroviteljstvom zdravstvenih oblasti, kateri predavanja služijo zares občinstvu, a se je na tihu tako nesrečno zasukala, da jo je tramvaj zadel v glavo ter povlekel s seboj. Voznik je ustavljal, potniki so prenesli nesavestno Žirovnikovo v neko hišo, reševalni voz je je prepeljal v bolnico. Ima več hudičev na glavi, udru ima lobanjan ter nevarne notranje poškodbe. Stanje je nevarno in le malo je upanja, da ostane živa.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

"Nadali smo, da mnogi ljudje, ki so potom radia predstavljali občinstvu kot zdravniku in so dajali nasavete o zdravstvenih stvarih, niso bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raznimi patenčni lekovi za vse mogoče bolezni. Kroglice, "zdravilne jedi", patentni leki in leki, ki jih uporabljajo za oglaševanje, kot baje znanstveni prideki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov.

Katka Zupančič:

Obroč okoli glave

(Povest, ki je bila nagradena v literarnem kontekstu Prosveta.)

Vačani so postajali pred hišami in ju redovno gledali, predvsem njo. Ko so jo tisti, ki so bili bližje, pogledali načinječe v oblije, so se stresli. "Bog nebeski!" so priznajo vzklikali, "odkod to strašilo?" Nemirno se je ženska ozirala okoli sebe, kakor da se necessa boji. Tudi svojega sotopnika se je očividno zelo bala, kajti ni si upala ziniti, dasi so ji bese takoreč čepele na posineh ustnicah.

Tujec je vprašal za župana. Ko so mu pokazali županova hišo, je namignil ženi, naj mu sledi in ne zmeniš se za vprašanja radi znalih vaščanov, se je napotil z njo tja.

Pri županstvu se je šele redila uganka. "Frianova Ančka, gjejet, je to. 'Na Šup' so jo poslali domov, ker se je lje zmešalo'" se je razleglo po vasi, vse brez Afre, ki je pred letom odpovedala svojo zdravstveno pomoč in jo šla ponujati na oni svet. "Se pred njo je odpovedala tja Ančinka mati, Frianka. "Sama sreča, da mi Frianka tega dočakala, saj je ne bi niti spoznala, svoje nekdaj ko veverica poskočne hčere," so dejale materje.

Martinki se je krčilo sreča. Ni imela pokopa, od kar ni bilo dočakati Rezkinega pisma. Ančinka nesreča jo je naravnost potra. "Zaboga! Da bi le ne bilo kaj slabega!" je vzduhalna in drhtela. "Njeno pismo so bila kratka in niso povedala vsega!" Rezka jo je Metka, lepo, rjavko, močno dekle. "Nesla je pismo.

"Od Rezke?"

"Od Rezke! Ni več na istem mestu; od drugog je pisala. Gjejet počni pečat."

"Chicago. V Chicago sta se preselili?" Nagio je odprla pismo in ga dala čitat Metki. Brisala si je solze.

"Ljuba moja mama!

Težko pokoro sem delala za svojo prenagonost. Sedaj je minilo vse. Svobodna sem. Pustila sem onega 'omledneža', kakor ste ga nekoč vi, mama, tako po pravici imenovali. Nič ne ve, kje sem in upam, da mi več nikoli ne pride pred oči. Pravi pekel sem imela pri njem! Sedaj živim v lepem miru in delam in milim, da sem v nebesih. Pa ta nebesa bi bila le še bolj popolna, če bi bili Vi in vse tisto, kar je tam, pri meni in ... A kaj pomaga zvonti po toči? Strašno napako sem naredila takrat tam — saj veste — pri potoku, a storila sem jo nevedoma, nisem se poznaš. Zdaj, ko sem šla čez vse križe in težave, zdaj vem. A kar je, je! — Zaslužim dobro. Zdrava sem in bogata, ne na denarju, ampak na izkušnjah in te, mama, štejejo veliko . . ."

Pogover z Indijancem

Fritz se je peljal proti ameriškemu zapadu. Vlak je prevozil Missouri in Kansas ter tudi preko prerije. Tedaj je stopil v voz dakotaki Indijanc in se del na klop Fritzu nasproti. Fritz ga je pozorno opazoval, kakor bi ne vedel, ali je bolj zanimiva brezmejna preria zunaj ali bakrenopoliti Indijanc, ki je dolgo časa ves resen močkal. Potem je dejal:

"Tako me gledaš, bledoličnik, kakor bi še nikoli ne videl kakega Indijanca."

"Pač, često sem že videl rdečkoče in vedno sem se tako dobro počutil z njimi. Zakaj gledat tako mrko in resno?"

"Resnoba je lastnost našega ljudstva. Ne smejimo se in ne kričimo kot bledoličniki. Tudi kadar v nas vse kipi, smo na zunaj mirni in dostojanstveni. Cesa pa bi se sploh veselili? Od twojih belokocov smo' prejeli krčanstvo, plug in šolo, pa tudi osepnice in mnogo drugih bolezni, žganje in puške. Od tedaj gre z nami v koncu. V mojem plemenu mi pravijo 'Bivo'. Nekoč je bilo to časti vredno ime. Zdaj pomeni samo nesrečo. Slišal si pač, da je bilo svoje dni na milijone bivoval med skalnatim pogorjem in Mississippijem, med Kanado in mehiškim zalinom. Zdaj so malone docela iztrebjeni. Tako se bo zgodilo tudi z indijanskimi plemenami."

"S teboj sem v bolesti, rdečkoče. Razumem, da ti je hudo. Ali vsi Indijanci tako žalujejo?"

"Kako ne bi, če vidimo, da izmirajo zadnji ostanki našega ljudstva. O — nekoč so bivali kar mrgolevi v preriji. Kakor Indijanci so se podile črede bivoval s pašnikov na pašnici. Mraz jih je uničeval, sneg jim je pokril travnike, in morali so na pot. Morali so preko širokih rek po nesigurnem ledu, ki se je kaj pogosto premoli, bivoval so se utapliali v množici. Tudi morali so ocjetje so jim mnogo prizadeli. Na poldivjih konjih so jih zasedovali ter pobijali s strelicami. Kožuhu so uporabljali

za obliko, za postelje, sedla, šotor in čolne; kite so za motov, iz kopit so kuhal klej, iz kosti so izdelovali note za strojenje koke, meso pa je veljalo za sladico. Toda kaj so bili naši lovci spričo lovov belokoccev! Šele ko so prišli oni s svojo strastjo do pobijanja in dobitečarstva, šele tedaj so se crede od leta do leta gubile. Najhujše so bile pacificne železnice. V naglici so bili lovci predirali vso prerijo, si izbrali najlepše crede ter jih s svojimi puškami pobijali kar od daleč. Poznal sem lovce, ki so v eni uri postrellili sto bivoval."

"Škoda, da bo ljudstvo, kakršno je vaše, izginilo. Ali ni mogoče rečiti njegovih ostankov?"

"Indijanci niso tako trdi v boju proti belcem, kakor so črnci. In naša največja nesreča je, da nismo bili složni in zdrženi. Urejeni držav, kakršne so vaše, nismo imeli. In zato so nas lahko pregnali in naša plemena so bila pred trumami belcev, ki so preorali prerijo, kakor bože an-tilope pred prerijskim požarom."

"In vendar imajo Indijanci med belokocci mnogo prijateljev. Spominjam se, kako smo se kot otroci igrali Indijance v gozdovih."

"Vem, vem. Tudi vem, da belci kaj radi pišejo in čitajo 'indijanice.' Mogoče nam je zelo v tolazbu zavest, da bodo te knjige opozinjale belce na to, da so nas zatrli, celo tedaj, ko bo zadnji rdečkoče sledil klicu Velikega duha Manita ter se sešel s svojimi dedi. Je moj bell bratčič Cooperjevega 'Pobijalca jelenov?' Tako, ne. V knjigi je videti, kako so se naseliši semajevi prvi naseljenici in kako so prodričali v deželo Indijancev. Indijanci so bili vedno zvesti in zanesljivi v miru, a strašni in pretkani v vojni — prav kakor belci. In imel si belce, ki so se naučili od nas skalpiranja sovražnikov. Njihova vlada jim je plačevala prinesene skalpe."

"Je bil 'Pobijalec jelenov' tu eden teh?"

"Ne, bil je pošten naseljenec, ki je med Irokezi daleč naokrog slovel radi svojega junastva in poštostenosti. Bil je najboljši strelec v vsej deželi ter so ga zato

Povprašala je po Petrinu, po Metki in po vsem mogočem. Omenila je, da pride, če že ni prisla, Frianova Ančka — Držiceva žena domov. Njej, Ančki, da so izkušnje uničile pamet. Naj bi jo dobra, je prosila mater, ker je revica toliko prestala, da se povedati ne da.

H koncu je pozdravila vse: mater, Metko, Petrina in vse drugo, kar je pri hiši, pa se povrh.

V tem je Frianova Ančka strahoma povpraševala, če ni Držiča bližu. Ogledovalje se po okolici z zbeganim pogledom, je presilala svojo nečakinjo, ki jo je nagovarjala, da bi šli domov. Še en pogled je Ančka vrgla na okoli in potem pričela z nesigurnim glasom:

"Veste, osemnajst let sem nosila obroč okoli glave in ko bi vi znali, kako me je tičal, tičal. Zdaj ni več obroč, ker on spi, da bi se ne prebudil! Słit!" je končala komaj slisno in pritilenko kazalec na usta.

Martinka si je pa medtem podpirala glavo in premisljala o svoji ubogi Rezki, ki ni ne dekle, ne vdova. Navsezadnje se je le pomirila, češ, pogumna je le pogumna, njena Rezka, ne bo vzelka konca kar tako!

Nekako iste dni se je Janko odpravil iz Francije v Ameriko. Hugo ga je imel, da bi se pogledat v domovino, pa ker ni hotel priti v Ameriko suh, je odločil to vabljivo misel. New York si je določil za prvi cilj in pozneje naprej, le v rov ne ved. Rova je bil sit in ni znamen, ki je delal, da bi ne bilo še kakega drugega dela zan.

Rezke ni pozabil; a upanja ni imel nobenega, da bi jo še kdaj vidi. Vedel je — pisali so mu od doma — da je odšla v Ameriko kot žena nekega Slaka. Amerika je obširna — in njena poroka ju je itak ločila za vselej —. In vendar, ko bi bilo Jankotu dano videti preko dveh let naprej v bodočnost, bi vidiel naslednje:

Dvorana. V nji se je enega slovenskih našprednih društva.

'Poleg sprejetih novih članov je s prestopnim listom prišel k našemu društvu brat Janko Jamnik. Za pristop v društvo je zaprosila Marija Sren, priporoča jo sestra Terezija Martinec —.'

"Rezka!" je začumelo tedaj v Jankotovi glavi. "In Martinec, Martinec? in ne Slak? Tristo! Ali sanjam ali kaj!"

Pa ni sanjal — uro pozneje sta si segla v roke: oba sta se počutila neizmerno srečna.

(KONEC.)

imenovali 'Orlovako oko.' Nekoč so ga Indijaci ujeli in prav dobro je vedel, kaj ga čaka: najprej bo dal svoj skalp in potem ga bodo evrili na grmad. Vendar so mu dovolili, da oblike svoj dom, če se naslednjega jutra povrne. Tamkaj so ga domaćini nagovarjali, naj se ne vrne v Indijancem, a so se crede od leta do leta gubile. Najhujše so bile pacificne železnice. V naglici so bili lovci predirali vso prerijo, si izbrali najlepše crede ter jih s svojimi puškami pobijali kar od daleč.

Načrti so bili vseči, kakor so bili.

Imenovali 'Orlovako oko.' Nekoč so ga Indijaci ujeli in prav dobro je vedel, kaj ga čaka: najprej bo dal svoj skalp in potem ga bodo evrili na grmad. Vendar so mu dovolili, da oblike svoj dom, če se naslednjega jutra povrne. Tamkaj so ga domaćini nagovarjali, naj se ne vrne v Indijancem, a so se crede od leta do leta gubile. Najhujše so bile pacificne železnice. V naglici so bili lovci predirali vso prerijo, si izbrali najlepše crede ter jih s svojimi puškami pobijali kar od daleč.

Načrti so bili vseči, kakor so bili.

Imenovali 'Orlovako oko.' Nekoč so ga Indijaci ujeli in prav dobro je vedel, kaj ga čaka: najprej bo dal svoj skalp in potem ga bodo evrili na grmad. Vendar so mu dovolili, da oblike svoj dom, če se naslednjega jutra povrne. Tamkaj so ga domaćini nagovarjali, naj se ne vrne v Indijancem, a so se crede od leta do leta gubile. Najhujše so bile pacificne železnice. V naglici so bili lovci predirali vso prerijo, si izbrali najlepše crede ter jih s svojimi puškami pobijali kar od daleč.

Načrti so bili vseči, kakor so bili.

Imenovali 'Orlovako oko.'

Imenovali 'Orlovako oko.'